

МЕРЕЖА ДЕРЖАВНИХ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ: АНАЛІТИЧНИЙ ОГЛЯД КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ

<https://doi.org/10.37472/v.naes.2022.4122>

КРЕМЕНЬ Василь Григорович

доктор філософських наук, професор,
дійсний член (академік) НАН України і
НАПН України, президент Національної
академії педагогічних наук України,
м. Київ, Україна

Володимир Іларіонович ЛУГОВИЙ

доктор педагогічних наук, професор,
дійсний член (академік) НАПН України,
перший віце-президент Національної
академії педагогічних наук України,
м. Київ, Україна

САУХ Петро Юрійович

доктор філософських наук, професор,
дійсний член (академік) НАПН України,
академік-секретар Відділення вищої
освіти Національної академії
педагогічних наук України,
м. Київ, Україна

Жаннета Василівна ТАЛАНОВА

доктор педагогічних наук, старший
науковий співробітник, доцент,
головний науковий співробітник відділу
забезпечення якості вищої освіти
Інституту вищої освіти Національної
академії педагогічних наук України,
аналітичний менеджер Національного
Еразмус+ офісу в Україні, м. Київ, Україна

Анотація. Здійснено аналітичний огляд вітчизняної мережі 176 державних закладів вищої освіти (ЗВО) типу університет, академія, інститут, які складають основу національної вищої освіти, готують понад 80 % здобувачів, з метою визначення шляхів підвищення їх конкурентоспроможності. Мережа містить як потужні заклади, що беруть участь у провідних міжнародних рейтингах, так і значну кількість слабких,

неефективних ЗВО. Мережа потребує оптимізації з огляду на надмірну кількість малопотужних закладів, які не спроможні забезпечити необхідну якість освіти, часто дублюють підготовку в одному місті, готують фахівців за спеціальностями, які не відповідають профілю закладу, натомість споживають значні ресурси. За результатами запропоновано рекомендації для вдосконалення національної мережі ЗВО, передовсім шляхом їх укрупнення. Аналітичне дослідження може слугувати підставою для прийняття рішень з підвищення ефективності й конкурентоспроможності ЗВО України.

Ключові слова: аналітичний огляд; державні заклади вищої освіти; оптимізація університетської мережі; укрупнення закладів; конкурентоспроможність.

Вступ. Вчені НАПН України неодноразово аналізували вітчизняну мережу закладів вищої освіти з метою її вдосконалення, зокрема в Національних доповідях про стан і перспективи розвитку освіти в Україні у 2011, 2016 і 2021 рр. (Кремень, 2021; Луговий, Слюсаренко & Таланова, 2021; Саух, 2020). Проблема загострилася у 2022 р. у зв'язку з війною Російської Федерації проти України і необхідністю мобілізації усіх ресурсів і способів діяльності для підвищення ефективності супротиву російській агресії і повного відновлення країни, її економіки на інноваційній основі. Зрозуміло, що сфера вищої освіти відіграє і буде відігравати провідну роль в інноваційному розвитку суспільства, економіки, людини. Для цього вона сама має бути інноваційною і конкурентоспроможною, що не завжди забезпечується (Президент України, 2020; World Bank Group, 2019). Відтак актуалізується необхідність системного аналізу стану мережі закладів вищої освіти (ЗВО) з метою її вдосконалення.

У цьому дослідженні здійснено аналітичний огляд характеристик мережі державних ЗВО України щодо їх конкурентоспроможності. Ця мережа станом на березень 2022 р. (без закладів МОУ) містить 176 ЗВО типу університет (147, або 84 %), академія (27, або 15 %) та інститут (2, або 1 %). У них здобувають вищу освіту бакалаврського та магістерського рівнів близько 840 тис. студентів, що становить 82 % усіх здобувачів вищої освіти в Україні (1,0 млн у 2022 р., 1,1 млн у 2021 р. і 1,3 млн у 2020 р.) (Держстат України, 2021a; Держстат України, 2021b; ЄДЕБО, 2022). Тож, мережа державних ЗВО є визначальною для забезпечення конкурентоспроможності усієї вищої освіти України.

Мета статті: проаналізувати характеристики мережі державних ЗВО України з огляду на їх конкурентоспроможність та сформулювати науково обґрунтовані рекомендації щодо вдосконалення цієї мережі, насамперед шляхом регіонального укрупнення закладів.

Методика дослідження. За основу взято емпіричні дані ЄДЕБО щодо ЗВО, а також результати провідних міжнародних університетських

рейтингів (Шанхайський, Таймс, К'ю Ес), які визнані українським Урядом (ЄДЕБО, 2022; Кабінет Міністрів України, 2018; Shanghai Ranking, 2021a; Shanghai Ranking, 2021b; QS Top Universities, 2021; THE World University Rankings, 2021). Мережа 176 державних університетів, академій, інститутів проаналізована з огляду на їх кількість, величину (контингент студентів бакалаврських і магістерських програм), регіональний, відомчий (в окремих випадках) та профільний розподіл, концентрацію в університетських містах, перелік галузей знань і спеціальностей бакалаврських програм, міру їх дублювання в одному місті та профільну неадекватність закладів. Здійснено також міжнародні порівняння рейтингових досягнень провідних українських університетів.

Виклад основного матеріалу.

Аналіз реалізації Національної доктрини розвитку освіти, якій 17 квітня 2022 р. виповнилось 20 років, свідчить, що вона й нині не втратила актуальності, а її очікуваний результат — «через якісну освіту, зокрема вищу, «істотно наблизитися до рівня і способу організації життєдіяльності розвинутих країн світу» (Президент України, 2002) не знімається з порядку денного.

Нині міжнародні рейтингові позиції українських ЗВО такі.

У найбільш об'єктивному рейтингу Шанхайський, у його загальній (ARWU) і галузевій (GRAS) версіях, вітчизняні ЗВО відсутні (Shanghai Ranking, 2021a; Shanghai Ranking, 2021b).

До частково суб'єктивних рейтингів Таймс (THE) і К'ю Ес (QS) загалом входять 11 українських ЗВО, однак на місцях поза топ 1-500, що не дає змоги називати їх університетами світового класу (УСК) (табл. 1).

З табл. 1 видно, що у зазначених рейтингах беруть участь крупні університети. У Таймс пересічна кількість студентів бакалаврських і магістерських програм у 10 університетах становить 16 тис., у К'ю Ес у 8 університетах — 17 тис. Усі заклади державні.

Із передового міжнародного досвіду відомо, що країни укрупнюють університети заради поліпшення їх конкурентоспроможності і рейтинго-

Таблиця 1

Позиції українських закладів вищої освіти (ЗВО) за рейтингами Таймс (THE) і К'ю Ес (QS) 2022 р.

№	ЗВО (кількість студентів бакалаврського і магістерського рівнів)	Таймс	К'ю Ес
1	2	3	4
1.	Сумський державний університет (7,4 тис.)	501-600 (1)	701-750
2.	Національний університет «Львівська політехніка» (23,2 тис.)	601-800 (2)	801-1000
3.	Харківський національний університет радіоелектроніки (9,4 тис.)	1001-1200 (3)	—
4.	Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна (17,4 тис.)	1201+	511-520 (1)
5.	Київський національний університет імені Тараса Шевченка (29,4 тис.)	1201+	601-650 (2)
6.	Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут» (10,8 тис.)	1201+	651-700 (3)
7.	Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» (21,9 тис.)	1201+	701-750
8.	Львівський національний університет імені Івана Франка (21,0 тис.)	1201+	1001-1200
9.	Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (8,1 тис.)	1201+	—
10.	Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича (11,1 тис.)	1201+	—
11.	Національний університет «Києво-Могилянська академія» (5,0 тис.)	—	1001-1200
Загальна кількість ранжированих ЗВО		> 1600	1300
Кількість країн/територій		99	97
Середня кількість зазначених студентів в одному рейтинговому українському ЗВО		16,0 тис.	17,0 тис.

Примітка: Зеленим і синім кольорами виділено найкращі українські університети за рейтингами Таймс і К'ю Ес відповідно, у дужках зазначено рейтингові місця закладів серед українських ЗВО.

Джерело: Складено авторами на підставі (QS Top Universities, 2021; THE World University Rankings, 2021).

вих позицій. Наприклад, після оприлюднення результатів Шанхайського рейтингу Франція укрупнила свої 22 УСК, тепер їх 17 (пересічна величина досягла 46 тис. здобувачів в одному), натомість за їх досягненнями у 2020-2021 рр. перемістилася на 3 позицію у світі (після США і Сполученого Королівства) з 11-ї, яку вона займала у 2003 р. (Луговий, Слюсаренко & Таланова, 2021). За обстеженнями Європейської асоціації університетів у 2000-2019 рр. в Європі укрупнено 129 університетів, цей процес продовжується (EUA, 2019).

На рис. 1 показано розподіл 176 державних ЗВО України за кількістю в них бакалаврських і магістерських студентів.

З рис. 1 видно, що в Україні серед державних ЗВО домінують малі заклади з кількістю бакалаврських і магістерських студентів менше 4 тис. Таких закладів 93, або 53 %. Водночас, обмаль закладів із студентським контингентом понад 10 тис. — лише 15, або 8,5 %. Розміщені вони переважно у трьох крупних університетських центрах — Києві (крім 6 позначених закладів, також Київський економічний університет імені Вадима Гетьмана, 10,9 тис. студентів), Львові (2 заклади) і Харкові (крім одного позначеного, також Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут») та по одному

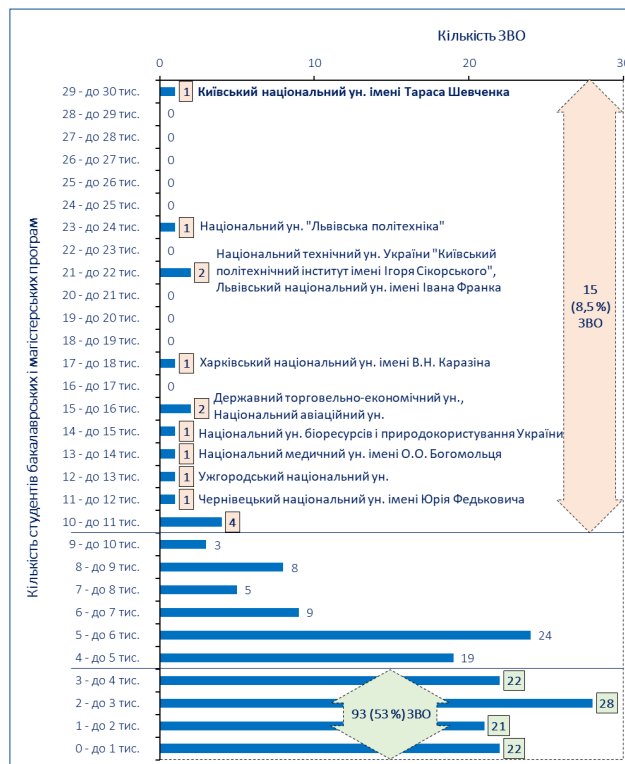

Рис. 1. Розподіл 176 державних ЗВО за кількістю бакалаврських і магістерських студентів у 2022 р.

Джерело: Складено авторами на підставі (ЄДЕБО, 2022).

в Ужгороді, Чернівцях, Івано-Франківську (Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, 10,7 тис. студентів) і Запоріжжі

(Запорізький національний університет, 10,6 тис. студентів). Відсутні такі заклади у Дніпрі та Одесі. Ці заклади із урахуванням університетів, зазначених у рейтингах Таймс і К'ю Ес (див. табл. 1), та їх профільності можуть слугувати вірогідними центрами укрупнення ЗВО у відповідних містах.

На рис. 2 показано розподіл 176 державних ЗВО за регіонами.

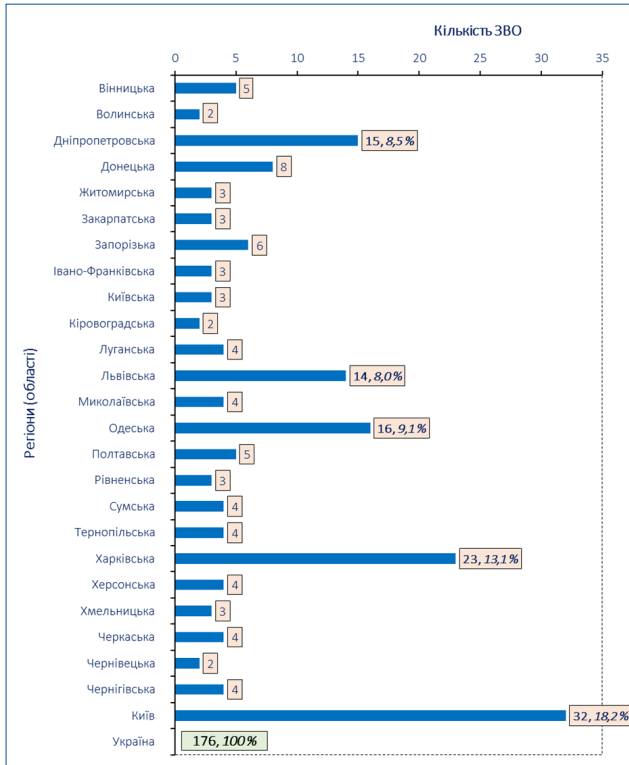

Рис. 2. Розподіл 176 державних ЗВО за регіонами у 2022 р.

Джерело: Складено авторами на підставі (ЄДЕБО, 2022).

З рис. 2 можна бачити, що у 5 регіонах (Дніпропетровській, Львівській, Одеській, Харківській областях і м. Київ) зосереджено 100 (57%) державних ЗВО, в інших від 2 до 8 закладів, найменше (по 2 заклади) у Волинській, Кіровоградській і Чернівецькій областях. Слід зазначити, що в міжнародних рейтингах (див. табл. 1) представлені не всі великі університетські центри (відсутня Одеська область через подрібненість 16 закладів, що видно з наступного рис. 3), натомість завдяки укрупненим університетам представлені Сумська і Чернівецька області з невеликим числом закладів, відповідно 4 і 2.

На рис. 3 показано регіональний розподіл чисельності студентів, що здобувають бакалаврські і магістерські ступені в державних ЗВО, та середнього студентського контингенту в одному такому закладі.

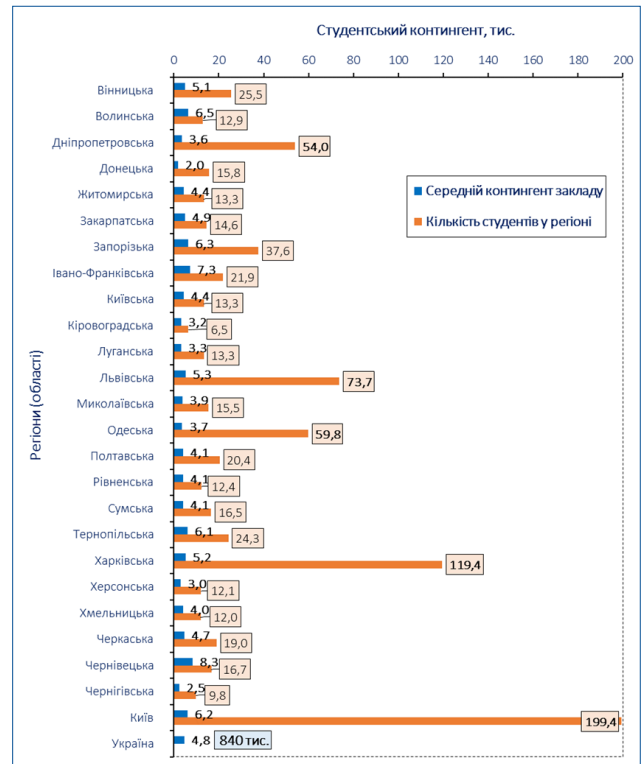

Рис. 3. Регіональний розподіл студентів бакалаврських і магістерських програм 176 державних ЗВО та середнього студентського контингенту у закладі регіону у 2022 р.

Джерело: Складено авторами на підставі (ЄДЕБО, 2022).

З рис. 3 видно, у яких регіонах державні ЗВО подрібнені (менші за середній показник по Україні). 3-поміж великих університетських центрів Дніпропетровська і Одеська області за великої загальної чисельності студентів мають пересічно дрібні заклади (відповідно, у середньому 3,6 і 3,7 тис. в одному), що потребує особливої уваги стосовно аналізу стану університетської мережі в цих регіонах. У середньому малі заклади також у Донецькій, Кіровоградській, Луганській, Миколаївській, Херсонській і Чернігівській областях.

У табл. 2 представлено розподіл державних ЗВО по регіональних центрах, інших містах регіонів.

З табл. 2 можна зрозуміти, що в регіональних (обласних) центрах розміщено 142 (81%) державних ЗВО, їх середній студентський контингент становить 5,2 тис. Виключно в регіональних (обласних) центрах знаходяться заклади 10 областей і Києва, а саме: Вінницької, Волинської, Житомирської, Івано-Франківської, Кіровоградської, Миколаївської, Тернопільської, Харківської, Херсонської, Чернівецької областей та міста Києва. У 6 областях, включно з Луганською (де переміщені заклади), в інших регіональних університетських містах (Кривому Розі, Маріуполі, Краматорську, Мелітополі, Северодонецьку,

Таблиця 2

Розподіл державних ЗВО по регіональних (обласних) центрах, інших містах регіонів

Регіон (область)	ЗВО у регіональному (обласному) центрі		ЗВО в інших містах, де більше 1 закладу		ЗВО в інших містах, де 1 заклад	
	Кількість ЗВО	Середня величина ЗВО, тис.	Кількість ЗВО	Середня величина ЗВО, тис.	Кількість ЗВО	Величина ЗВО, тис.
Вінницька	5	5,1	—	—	—	—
Волинська	2	6,5	—	—	—	—
Дніпропетровська	10	4,4	4	2,2	1	1,5
Донецька	—	—	3	2,3	1	2,9
			2	1,0	1	1,6
					1	2,3
Житомирська	3	4,4	—	—	—	—
Закарпатська	2	6,2	—	—	1	2,2
Запорізька	3	9,0	2	3,4	1	3,7
Івано-Франківська	3	7,3	—	—	—	—
Київська	—	—	—	—	1	5,4
					1	3,9
					1	4,0
Кіровоградська	2	3,2	—	—	—	—
Луганська	—	—	2	2,9	1	1,5
					1	6,0
Львівська	13	5,4	—	—	1	3,5
Миколаївська	4	3,9	—	—	—	—
Одеська	15	3,9	—	—	1	1,4
Полтавська	4	4,3	—	—	1	3,3
Рівненська	2	4,9	—	—	1	2,6
Сумська	3	5,1	—	—	1	1,4
Тернопільська	4	6,1	—	—	—	—
Харківська	23	5,2	—	—	—	—
Херсонська	4	3,0	—	—	—	—
Хмельницька	1	5,9	2	3,1	—	—
Черкаська	2	4,1	2	5,4	—	—
Чернівецька	2	8,3	—	—	—	—
Чернігівська	3	2,6	—	—	1	1,9
Київ	32	6,2	—	—	—	—
Україна	142	5,2	17	2,8	17	2,9

Примітка: Жовтим кольором виділено переміщені заклади, зеленим — постійно існуючі ЗВО.

Джерело: Складено авторами на підставі (ЄДЕБО, 2022).

Кам'янець-Подільському, Умані) існує по кілька державних ЗВО (усього 17), їх середній студентський контингент 2,8 тис., тобто майже удвічі менший, ніж у регіональних (обласних) центрах. Відтак, заклади у цих містах є вірогідними кандидатами на укрупнення шляхом об'єднання в межах кожного міста.

Водночас, якщо не розглядати переміщені заклади, то, як видно з табл. 2, в 11 областях існують історичні університетські міста, де знаходиться по одному державному ЗВО. Однак, хоча їх середня величина подібна попередньому випадку, ці заклади все ж слід залишити як містоутворювальні. Більше того, їм слід надати цільову

допомогу у розвитку конкурентоспроможності. У табл. 3 зазначено ці заклади, як і міста, де вони знаходяться.

Оскільки переважна більшість державних ЗВО (159, 90 %) функціонують у групах, тому важливо знати міру їх багатогалузевості, а відтак і дублювання підготовки за спеціальностями в одному місті. На рис. 4 можна бачити кількість закладів, які багатогалузеві (здійснюють бакалаврську підготовку за більше, ніж 40 % існуючих галузей знань, якщо не рахувати галузь знань 25. Военні науки ...) і дуже багатогалузеві (відповідно виконують понад 50 % галузей знань), у регіонах.

Перелік державних ЗВО, які одні існують в окремих містах України

Область	Місто	Населення міста, тис.	ЗВО	Контингент закладу, тис.
Дніпропетровська	Кам'янське	230	Дніпровський державний технічний університет	1,5
Донецька	Слов'янськ	110	Донбаський державний педагогічний університет	2,9
Закарпатська	Мукачево	86	Мукачівський державний університет	2,2
Запорізька	Бердянськ	109	Бердянський державний педагогічний університет	3,7
Київська	Біла Церква	209	Білоцерківський національний аграрний університет	5,4
	Ірпінь	70	Державний податковий університет	3,9
	Переяслав	27	Університет Григорія Сковороди в Переяславі	4,0
Львівська	Дрогобич	75	Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка	3,5
Одеська	Ізмаїл	71	Ізмаїльський державний гуманітарний університет	1,4
Полтавська	Кременчук	218	Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського	3,3
Рівненська	Острог	16	Національний університет «Острозька академія»	2,6
Сумська	Глухів	34	Глухівський національний педагогічний університет імені Олександра Довженка	1,4
Чернігівська	Ніжин	67	Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя	1,9

Джерело: Складено авторами на підставі (Держстат України, 2021b; ЄДЕБО, 2022).

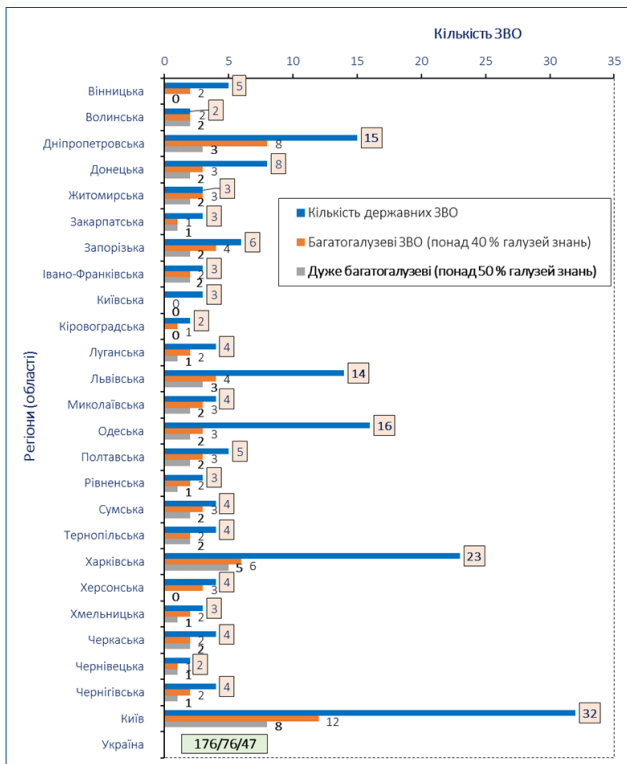

Рис. 4. Багатогалузеві та дуже багатогалузеві державні ЗВО в регіонах України у 2022 р.

Джерело: Складено авторами на підставі (ЄДЕБО, 2022).

Рисунок 4 демонструє, що в Україні функціонує велика кількість багатогалузевих (76, або 43 %) і дуже багатогалузевих (47, 27 %) державних ЗВО. Такі заклади, знаходячись в одному місті, дублюють підготовку, особливо це стосується популярних у населення, але не актуальних для суспільства і економіки спеціальностей. Нерідко таке дублювання досягає 100 %, Наприклад, усі бакалаврські спеціальності малих Української академії друкарства і Львівського державного університету безпеки життєдіяльності існують у Національному університеті «Львівська політехніка».

Таблиця 4 показує, що з-поміж дуже багатогалузевих державних ЗВО переважають не класичні університети, а профільні заклади.

З табл. 4 видно, що серед найбільш багатогалузевих державних ЗВО де-факто домінують заклади, які де-юре задекларовані як профільні. Їх 56 %, натомість класичних університетів 44 %. Така ситуація особливо небезпечна для якості, коли багатопрофільним закладом є малий заклад, як, наприклад, Черкаський державний технологічний університет (див. табл. 4), у якому 2,9 тис. студентів. Це зумовлює наявність малих багатогалузевих кафедр із слабкими або взагалі

Таблиця 4

Перелік найбільш багатогалузевих державних ЗВО України

№	Назва ЗВО	Кількість (частка) галузей знань, що надаються
1.	Запорізький національний університет	24 (86 %)
2.	Національний університет «Львівська політехніка»	24 (86 %)
3.	Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича	24 (86 %)
4.	Національний університет водного господарства та природокористування	23 (82 %)
5.	Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля	23 (82 %)
6.	Хмельницький національний університет	23 (82 %)
7.	Луцький національний технічний університет	22 (79 %)
8.	Національний університет біоресурсів і природокористування України	22 (79 %)
9.	Ужгородський національний університет	22 (79 %)
10.	Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара	21 (75 %)
11.	Київський національний університет імені Тараса Шевченка	21 (75 %)
12.	Національний авіаційний університет	21 (75 %)
13.	Національний технічний університет «Дніпровська політехніка»	21 (75 %)
14.	Національний університет «Запорізька політехніка»	20 (71 %)
15.	Національний університет «Чернігівська політехніка»	20 (71 %)
16.	Черкаський державний технологічний університет	20 (71 %)

Примітка: Зеленими кольором виділено профільні ЗВО.

Джерело: Складено авторами на підставі (ЄДЕБО, 2022).

відсутніми науковими школами, малокомплектних студентських груп.

Висновки. Із вищезазначеного можна зробити наступні висновки.

1. Аналітичний огляд характеристик вітчизняної мережі 176 державних закладів вищої освіти (ЗВО) типу університет, академія, інститут, які складають основу національної вищої освіти, готують понад 80 % здобувачів, з метою визначення шляхів підвищення їх конкурентоспроможності, виявляє низку мережевих недосконалостей.

2. Мережа містить як потужні заклади, що беруть участь у провідних міжнародних рейтингах, але яких небагато, так і значну кількість слабких, неефективних ЗВО.

3. Національна мережа ЗВО потребує оптимізації з огляду на домінування малопотужних закладів, які не спроможні забезпечити необхідну якість освіти, часто дублюють підготовку в одному місті, готують фахівців за спеціальностями, які не відповідають профілю закладу, натомість споживають значні ресурси.

4. Результати аналітичного дослідження можуть слугувати підставою для прийняття рішень з підвищення ефективності й конкурентоспроможності ЗВО України, насамперед шляхом їх укрупнення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Державна служба статистики України. (2021a). *Вища та фахова передвища освіта в Україні у 2020 році*. <http://www.ukrstat.gov.ua/>

Державна служба статистики України. (2021b). *Статистичний щорічник України. 2020 рік*. <http://www.ukrstat.gov.ua/>

Єдина державна електронна база з питань освіти. (2022). *Реєстр суб'єктів освітньої діяльності*. <https://registry.edbo.gov.ua/search/>

Кабінет Міністрів України. (2018, 14 березня). *Про затвердження переліку світових рейтингів університетів для визначення особливої категорії іноземців та осіб без громадянства, які претендують на працевлаштування в Україні* (154-р). <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/154-2018-p>

Кремень, В.Г. (ред.). (2021). *Національна доповідь про стан і перспективи розвитку освіти в Україні*: монографія. Національна академія педагогічних наук України. Київ: КОНВІ ПРИНТ. <https://doi.org/10.37472/NAES-2021-ua>

Луговий, В., Слюсаренко, О., & Таланова, Ж. (2021). Дві стратегії розвитку вищої освіти: якої бракує Україні? *Міжнародний науковий журнал «Університети і лідерство»*, (12), 35-52. <https://doi.org/10.31874/2520-6702-2021-12-2-35-52>

Президент України. (2002, 17 квітня). *Про Національну доктрину розвитку освіти* (347/2002). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/347/2002>

Президент України. (2020, 3 червня). *Про вдосконалення вищої освіти в Україні* (210/2020). <https://www.president.gov.ua/documents/2102020-34045>

Саух, П. (2020). Стратегічне бачення нової моделі вищої освіти: рух до створення університетів світового класу. Наукова доповідь на методологічному семінарі НАПН України «Шляхи і механізми підвищення конкурентоспроможності університетів України» 19 листопада 2020 р. *Вісник Національної академії педагогічних наук України*, 2(2). <https://doi.org/10.37472/2707-305X-2020-2-2-13-7>

- European University Association. (2019, May 8). *University Mergers in Europe 2019*. <https://eua.eu/resources/publications/828:university-mergers-in-europe.html>
- QS Top Universities. (2021). *QS World University Rankings 2022*. <https://www.topuniversities.com/qs-world-university-rankings>
- Shanghai Ranking. (2021a). *Academic Rankins of World Universities*. <https://www.shanghairanking.com/rankings/arwu/2021>
- Shanghai Ranking. (2021b). *Global Rankins of Academic Subjects*. <https://www.shanghairanking.com/rankings/gras/2021>
- THE World University Rankings. (2021). *World University Rankings 2022*. <https://www.timeshighereducation.com/world-university-rankings/2022/world-ranking>
- World Bank Group. (2019). *Review of the Education Sector in Ukraine. Moving towards Effectiveness, Equity and Efficiency (RESUME3). Overview*. <https://bit.ly/30vLppl>

NETWORK OF STATE HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS IN UKRAINE: AN ANALYTICAL REVIEW OF COMPETITIVENESS

Vasyl Kremen

DSc in Philosophy, Professor, Full Member (Academician) of NAS of Ukraine and NAES of Ukraine, President, National Academy of Educational Sciences of Ukraine, Kyiv, Ukraine

Volodymyr Lugovyi

DSc in Pedagogy, Professor, Full Member (Academician) of NAES of Ukraine, First Vice-President, National Academy of Educational Sciences of Ukraine, Kyiv, Ukraine

Petro Saukh

DSc in Philosophy, Professor, Full Member (Academician) of NAES of Ukraine, Academician Secretary of the Division of Higher Education, National Academy of Educational Sciences of Ukraine, Kyiv, Ukraine

Zhanneta Talanova

DSc in Pedagogy, Senior Researcher, Associate Professor, Chief Research Fellow of the Department of Quality Assurance in Higher Education, Institute of Higher Education of the National Academy of Educational Sciences of Ukraine; Analytical Manager, National Erasmus+ Office in Ukraine, Kyiv, Ukraine

Abstract. *An analytical review of the Ukrainian network of 176 state higher education institutions (HEIs), such as universities, academies, and institutes, which form the basis of national higher education, and train more than 80 % of students, was carried out to identify the ways of increasing their competitiveness. The network contains both strong institutions participating in the leading international university rankings and a significant number of weak, inefficient HEIs. The network needs to be optimised due to the excessive number of low-capacity institutions that are not able to provide the required quality of education, often duplicate training in one city, and train specialists in specialities that do not correspond to the institution's profile, instead consume significant resources. Based on the results, recommendations for improving the national network of HEIs are proposed, primarily by enlarging them. The analytical study can serve as a basis for decision-making to increase the efficiency and competitiveness of the Ukrainian HEIs.*

Keywords: *analytical review; state higher education institutions; university network optimisation; consolidation of institutions; competitiveness.*

Дата публікації: 28 квітня 2022 р.